

YAYIN KURULU'NDAN

Soma'da 300'den fazla işçinin yaşamını yitirmesine yol açan toplu iş cinayeti, Türkiye'de işçi sağlığı ve güvenliği gerçeğini bir kez daha gözler önüne serdi.

Sermaye sınıfı ve bu sınıfın çıkarlarını her şeyin önüne koyan AKP hükümeti, el ele, kol kola bu cinayeti işledi. . .

Soma faciası, işçi sağlığı ve güvenliği alanına emekten yana bir perspektifle yaklaşanların, “neo-liberal politikalar, özelleştirme, taşeronlaştırma, güvencesizleştirme, sendikasıızlaştırma, esnekleştirme” diye başladığı cümlelerin bir retorik olmadığını, işçi sağlığının bu parametrelerden bağımsız değerlendirilemeyeceğini bir kez daha ortaya koydu.

2004 tarihli Maden Kanunu ile madencilik sektörünün piyasaya tümüyle açılması ve 2010'da Kanuna eklenen bir madde ile kamu madenlerinde taşeronlaştırmanın en kötü biçimi olan “röдовans”ın adeta kural haline getirilmesi, Soma faciasına giden yolların taşlarını ördü. . .

Oysa çok değil daha 1,5 yıl önce, 2013'ün başında Zonguldak Karadon'da 9 işçinin ölümü ile sonuçlanan ve taşeronlaştırmanın başrolde olduğu iş cinayetinde facianın ucundan dönülmüş, Maden Mühendisleri Odası eski Başkanı Mehmet Torun, küçük bir kıvılcımla, tüm madenin atom bombası gibi patlayabileceğini o sırada vardiyada olan 800 işçinin birden ölebileceğine dikkat çekmişti. Adeta bir “Rus Ruleti”ne dönen özelleştirme, piyasalaştırma, taşeronlaştırma üçgeni bu kez Soma'da 300'den fazla işçiye mezar oldu.

Daha Soma'nın acısı taptazeyken, bir katliam haberi de Karaman/Ermenek'ten geldi. Röдовans yoluyla farklı şirketlere peşkeş çekilmiş bir maden sahasında, daha önce işletmesi sona ermiş bir madenin alanına doğru sondaj dahi yapmaksızın ilerleyen Has Şekerler işvereni, su baskınına ve göçüğe yol açtı. 18 işçi, yine el birliği ile katledildi. Eğer bu maden havzası, kamu eliyle, planlı bir biçimde işletiliyor olsaydı, bu katliam yaşanmayacaktı. . .

Sadece madenlerde değil, inşaat ve tarım sektörlerinde de toplu iş cinayetleri yaşandı. Mecidiyeköy'deki Torun Center inşaatında çalışan 10 işçi, 32. kattan yere çakılan asansörde can verdi. Arızalı olduğu, riskli olduğu bilinen, işçilerin ancak içinde sallanarak yavaşlatabildiği asansör, “inşaatın aksamaması” adına çalıştırıldı ve kaçınılmaz olan yaşandı. Dünyanın hiçbir dilinde bu yaşananın adını “kaza” ile açıklamak mümkün değil. Soma'da, Ermenek'te olduğu gibi göz göre göre bir Rezidans cinayeti işlendi. . .

Isparta'da elma toplayan mevsimlik tarım işçilerini taşıyan midibüsün devrilmesi neticesinde ise 17 işçi yaşamını yitirdi, 28 işçi ise yaralandı. Kayıtlara “trafik kazası” diye geçti belki ama 27 yolcu kapasiteli midibüste 45 işçinin taşındığı gerçeği çok geçmeden gün yüzüne çıktı. . .

Tekil ya da toplu iş cinayetleri tüm hızıyla devam ediyor. Ve katil hala serbest. . . Elini kolunu sallaya sallaya, memleketin dört bir yanında, madende, inşaatla, enerjide ve bilcümle sektörde “faaliyetlerine” devam ediyor, yeni kurbanlarını arıyor!

YAYIN KURULU'NDAN

Soma katliamı ve peşpeşe yaşanan toplu iş cinayetleri, meseleyi kader-fıtrat-mukadderat ekseninde değerlendirenlerin sıığı kadar, işçi sağlığı ve güvenliğine yönelik teknisist yaklaşımların kısırlığına da işaret etti. “Kaza, ölüm, madencilğin fıtratında var” diyen zihniyetin, ölümleri engelleme derdinin olmadığı şüphe götürmez bir gerçek. Ancak bu gerçeği görmezden gelerek, sınıfsal ilişkilerin ve iktidar yapılanmasının kenarından dolaşarak, “teknik düzeyde çözüm aramak ve konuyu bu ekseninde ele alarak tartışmak” da sorunu çözümüyor! Bilimin, tıbbın, mühendisliğin ve teknolojinin sağladığı tüm olanaklar, tüm mesleki ve bilimsel birikim; konunun “sosyal ve sınıfsal boyutu” ile ilişkilendirmediği, üretim ve iktidar ilişkilerini sorunsallaştırmadığı, alanın sosyal ve sınıfsal aktörleri ile buluşmadığı sürece, “gök kubbede hoş bir seda” olmanın ötesine gitmiyor.

Soma kıyımı ve takip eden toplu cinayetler, İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun uygulamadaki 2. yılını doldurduğu dönemde meydana geldi. “Büyük bir yenilik” olarak sunulan, bazılarınca her derde deva olacağı umulan Kanun, Soma’da bir kez daha smandı! Özünde “iş”, “işçinin” önüne koyan; daha adında, işçinin değil işin sağlığını önceleyen, işçi sağlığı ve güvenliği alanını piyasayı koruyarak ve hatta bizzat alanın kendini piyasalaştırarak kurgulayan Kanun, bir kez daha sınavı geçemedi. 4 maden mühendisinin can verdiği ve iş müfettişlerince düzenli olarak “denetlenen” Soma’daki maden, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının gerçek anlamda mesleki bağımsızlığı ve iş güvencesinin olmadığı, işçinin kendi sağlığını korumak için müdahale ve mücadele edebileceği dayanaklardan ve gerçek bir güvenceden yoksun bırakıldığı, işyerinde sağlık ve güvenlik örgütlenmesinin bu öznelere dayanmadığı ve iş teftişinin bu öznelere birlikte kurgulanmadığı, gerçekten etkin ve caydırıcı cezaların öngörülmediği ve uygulanmadığı koşullarda, hiçbir yasanın bu tür katliamların önüne geçemeyeceğini gözler önüne serdi.

Soma kıyımı, sendikal örgütlenmenin tek başına sorunu çözmediğini, “en kötü sendikanın sendikasızlıktan iyi olmadığını”; doğru bir sendika, sendikal anlayış ve sendikal mücadele pratiği olmaksızın “sendika”nın işçilerin sağlığını korumadığı gibi işçilerin talep ve tepkilerini “kendiliğinden” ifade edebilecekleri kanalları da tıkayarak tabunun son çivisini çakabildiğini gösterdi. 12 Eylül darbesinin ardından getirilen işkolu barajları ile inşa edilen sendikal tekel ve sınırları yasalarla kalın bir biçimde çizilen “makbul sendikacılık”, Soma’da bir kez daha “sobelendi”!

YAYIN KURULU'NDAN

Esasında, yukarıda yaptığımız tüm tartışmalara, Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi daha önce ev sahipliği yaptı... Özelleştirme, taşeronlaştırma ve işçi sağlığı ilişkisi genel anlamda (örneğin sayı 40, Etiler'in yazısı) madencilik sektörü özelinde (sayı 28, Güneş'in yazısı) ve diğer sektörler düzleminde (ör. limanlar sayı 22, Topak'ın yazısı; kot kumlama, sayı 32, özel dosya; tersane sektörü, sayı 34, özel dosya; tarım sektörü, sayı 38-39 özel dosya; sağlık alanı, sayı 42-43, özel dosya; inşaat sektörü, sayı 47-48, özel dosya) ele alındı. İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu, yasalaşma süreci, içeriği ve açmazları ile detaylı bir biçimde tartışıldı (ör. sayı 28 Abbasoğlu'nun yazısı; sayı 43, Emiroğlu ve Koşar'ın yazısı).

İşçi sağlığı ve güvenliği sorunu sınıfın örgütlenme ve mücadele süreçleri ekseninde defalarca masaya yatırıldı (ör. sayı 30, Çaralan'ın yazısı; sayı 36, Tekel dosyası). Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, yayına başladığı günden bu yana sorunu "teşhis" etmekle kalmayıp, "tedavi" etmek ve uzun vadede "eradike" etmek amacıyla "emeğin sağlıklı olma hakkı"nu merkeze aldı; bu hak ekseninde bir mücadelenin örgütlenmesi ve yürütülmesinin bir aracı olarak da işlev görmeye çalıştı (ör. sayı 39 ve 41).

Bu anlamda, 15 yıla ve 50 sayıya kapı aralayan Mesleki Sağlık ve Güvenlik Dergisi, önemli bir geleneğin, perspektifin, inancın ve umudun naçizane bir temsilcisi olmaya devam ediyor. Bu sayımızda da maden ve inşaat sektörleri ile mevsimlik tarım işçiliği gerçeğini yeniden gündeme getiren, Haziran direnişi ve işçi sınıfı ilişkisini ele alarak umudu canlı tutan, AKP hükümetinin emeğe yönelik yeni saldırı planını, Ulusal İstihdam Stratejisi'ni masaya yatıran yazı ve çalışmalarla karşınızdayız...

Yayın Kurulu olarak, Soma Maden gerçeği karşısında, bir kez daha eksiklerimizi gözden geçirerek, eksikliklerimizi aşmaya çalışarak, okurlarımızdan, yazarlarımızdan ve sınıfımızdan beslenerek bu geleneği, inadı ve inancı geleceğe taşımak için çalışmalarımıza devam edeceğiz.

Soma'da, Mecideköy'de Ermenek'te, Isparta'da ve memleketin dört bir yanında yaşamını kaybeden işçilere, işçi sınıfına karşı olan borcumuz çünkü bu...